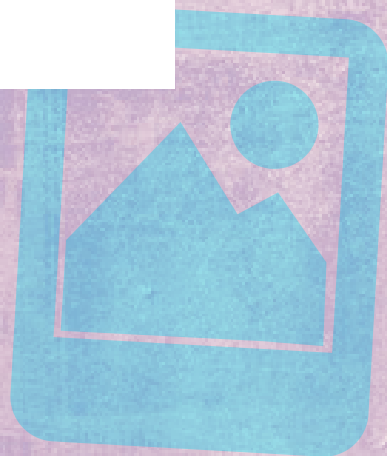

12

BILDER SOM JOURNALISTIK

En viktig del av journalistiken är bilder av olika slag. Jobbar du med tidningsjournalistik kommer du med all säkerhet att använda dig av bilder och illustrationer tillsammans med din text. För den journalist som arbetar med tv eller videobloggar, så kallade vloggar, är bildens betydelse än mer uppenbar. →

➔ Bilder ska heller inte ses som enbart ett komplement till det journalistiska arbetet, fotografen är journalist i sig själv som arbetar med bild- eller fotojournalistik för att berätta en nyhet eller händelse.

Man brukar nämna tre kriterier som gäller för bildjournalistiken:

- **Aktualitet** Bilderna ingår i ett sammanhang och har en mening i berättandet av något som har inträffat. Det innebär också att bilderna har tagits i och för detta sammanhang.
- **Objektivitet** Bilderna representerar det som skildras på ett rättvist och riktigt sätt.
- **Berättande** Bilderna ger tillsammans med övrig journalistik mottagaren information och förståelse för det som skildras.

Det här innebär också att bildjournalisten eller fotografen förväntas arbeta enligt samma press- och yrkesetiska regler som andra journalister. Du kan läsa om dessa regler på annan plats i Publicistguiden. Se också avsnittet om upphovsrätt, för vad som gäller för dina och andras bilder.

Enkelt uttryckt får du fotografera vem och vad som helst på allmän plats. Du behöver alltså inte be om lov om du fotograferar människor på gator och torg.

Hur man tar bra bilder tillhör fotografens yrkeskunskaper och är inget som den här texten har ambitionen att försöka utbilda i. För en del handfasta och enkla tips finns det dock mängder med filmer på exempelvis Youtube. Det anordnas också många fotoskolor och kurser genom olika bildningsförbund.

VIKTIGA FRÅGOR för bildjournalisten är också **vem och vad** man får fotografera och **vad man får använda bilderna till**. Enkelt uttryckt får du fotografera vem och vad som helst på allmän plats. Du behöver alltså inte be om lov om du fotograferar människor på gator och torg.

Det finns dock några undantag:

- **Skyddsobjekt** Det finns exempelvis områden, byggnader och fartyg som är klassade som skyddsobjekt och som du inte får fotografera. Ofta rör det sig om sådant som hör till Försvarsmakten, och de är uppmärskade med skyltar om att de är skyddsobjekt.
- **Domstolar** Du får inte fotografera inne i rättegångssalar och liknande platser hos våra domstolar. Det framgår tydligt var fotoförbudet gäller.
- **Privat mark** Den som har bestämmanderätten över privat mark kan avgöra om det är tillåtet att fotografera där. Det kan gälla exempelvis i skolor, men även biografer och köpcentrum eller sjukhus.
- **Kränkande** Om du fotograferar någon utan att be om lov, gör det i hemlighet och den som blir fotograferad befinner sig i ett utrymme av privat karaktär som omklädningsrum, toalett och liknande utrymme, kallas det kränkande fotografering. För att det ska vara kränkande måste alla tre kriterier vara uppfyllda, men det kan annars också vara en fråga om ofredande.

Även om du får fotografera ganska fritt, innebär inte det att du får använda bilderna hur du vill.

Även om du får fotografera ganska fritt, innebär inte det att du får använda bilderna hur du vill. Du får exempelvis inte använda bilder eller namn på någon annan i reklamsammanhang, utan att ha fått lov till det. När bilderna används för journalistisk rapportering behöver man däremot inte be om lov. Precis som med annan journalistik är det dock alltid bäst att fråga först och publicera sedan. ■

mediekompass

- SÅ ANVÄNDER DU MEDIER I UNDERVISNINGEN

www.mediekompass.se

mediekompass@tu.se

Statens medieråd

www.statensmedierad.se

registrator@statensmedierad.se